

USA lifrují tisíce podezřelých Afghánců do Kosova. Nikdo neví, co s nimi a jak je dostat z Evropy

- CZ24 News | 26. října 2021

KOSOVO: Je to možná největší právní hlavolam spojený s evakuací Kábulu. Afghánci, kteří neprošli bezpečnostními prověrkami pro vstup na území USA, skončili na americké základně Camp Bondsteel v Kosovu. Otázkou je, co s „nechtěnými“ uprchlíky bude dál.

Camp Bondsteel se nachází na jihovýchodě Kosova na úpatí dvoutisícovky Ljuboten. Druhá největší americká základna v Evropě vznikla během balkánských válek, po 11. září ji CIA využívala jako tajné vězení pro zajatce podezřelé z terorismu. I proto si vysloužila nelichotivou přezdívku „malé Guantánamo“.

Dnes sem americké vojenské letouny převážejí Afghánce, u nichž bezpečnostním službám během prověrek vyskočil výstražný vykřičník. U některých vyšla najevo kriminální minulost, jiní jsou podezřelí z kontaktů na islamisty. Na základně zůstávají tak dlouho, dokud se otázky kolem jejich minulosti nevyjasní.

Podezřelí Afghánci tak ovšem podle lidskoprávních aktivistů vstupují na zcela neprobádané pole: nikdo neví, jaký je jejich právní status a co s nimi bude dál, pokud nakonec nedostanou svolení k přesídlení do USA.

„Budou zadrženi? Budou mít právo na právní pomoc? Co s nimi plánují udělat? A existuje riziko, že

nakonec budou vráceni do Afghánistánu?“ ptá se v rozhovoru s agenturou AP Jlena Sesarzová, balkánská specialistka Amnesty International.

Odejít nesmí, ale kdo je zadrží?

Administrativa Joe Bidena tvrdí, že na odpovědi je zatím příliš brzy. Od poloviny srpna, kdy prozápadní afghánská vláda nečekaně rychle zkolabovala a rozjela se hektická evakuace Kábulu, má plno práce

Na základnách na území USA dnes čeká na vyřízení prověrek asi 55 000 Afghánců. Dalších pět tisíc jich stále čeká na přesun na základnách v Evropě či na Blízkém východě. Kolik jich přebývá na kosovské základně, není zcela jasné. Počty se neustále mění, podle zdrojů agentury AP se však pohybují v řádu desítek.

Někteří jsou po vyjasnění otázek kolem své identity převezeni do USA, další se však ocitli v právním území nikoho: sice nejsou zadrženi, ale ani nejsou svobodní. Podle dohody s kosovskou vládou nesmí opustit základnu, ale zároveň není zcela jasné, jestli by američtí vojáci měli v takovém případě právo je zadržet.

Ještě větší problém představuje otázka jejich budoucnosti. Navrácení do Afghánistánu, kde by jim mohlo hrozit mučení a smrt, je podle mezinárodního práva nepřijatelné. Předpokládá se, že americká vláda se je pokusí přemístit do třetích zemí, podobně jako v případě některých vězňů z Guantánama.

Politicky výbušného tématu se už chytili republikáni. Zatímco ještě nedávno hlasitě kritizovali zpackanou evakuaci Kábulu, dnes Bidenovu administrativu obviňují z importu nebezpečných islamistů do USA. „Ty lidi, které přemísťují, to je to nejhorší. Absolutně je neprověřovali. Znamená to, že jsou mezi nimi teroristé? Rozhodně ano!“ prohlásil nedávno Donald Trump v televizi Fox News.

Bidenova administrativa naopak kosovský problém používá jako důkaz, že prověrky afghánských spolupracovníků jsou velice důkladné. „Fakt, že někteří lidé byli našimi protiteroristickými, zpravodajskými nebo bezpečnostními službami doporučení pro další lustrace ukazuje, že náš systém je funkční,“ uvedla mluvčí Národní bezpečnostní rady Emily Horneová.

Zdroj: idnes